

НЕОЛОГІЗАЦІЯ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НОВІТНЬОГО ЧАСУ

Лебедєва А. В.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови та методики її викладання

Херсонський державний університет

вул. Університетська, 27, Херсон, Україна

orcid.org/0000-0003-4747-8530

panielya@gmail.com

Ключові слова: *процеси неологізації, неологізми, функціонування неологізмів, семантика неологізмів, тематика неологізмів.*

Статтю присвячено метаморфозам, які фіксуються в лексичній системі англійської мови в останні роки, а саме процесам неологізації та проблемам, пов'язаним із появою новотворів в англійській мові на новітньому етапі її розвитку. Мова як будь-який живий організм безупинно еволюціонує та збагачується різними мовними засобами. Лексична система мови є найбільш рухомою і гнучкою. Словниковий склад змінюється динамічно й постійно разом із розвитком мовного колективу, відображаючи сучасні тенденції та зміни у суспільстві. Сьогодні англійська мова зазнає різноманітних змін на всіх мовних рівнях, зокрема лексичному. На рівні лексики трансформації відчуються найбільш інтенсивно, оскільки лексична система віддзеркалює актуальні суспільні тенденції та модифікації мовного оточення, збагачується новими лексичними одиницями. Проблеми неології викликають велику зацікавленість із боку сучасних мовознавців. Аналізуються номінативні процеси та лексичні зміни, що відбуваються на сучасному етапі, досліджуються механізми неологізації вокабуляру, характеризуються основні шляхи поповнення новотворами лексичного складу англійської мови, вивчаються особливості процесів утворення нових слів, досліджується структурна, семантична та функціональна специфіка неологізмів. Аналіз нових лексичних одиниць і мовних процесів, пов'язаних із їх появою та функціонуванням, є актуальним питанням у зв'язку з орієнтацією сучасної лінгвістики на дослідження процесів розвитку мови. Детальне вивчення неологізмів сприяє більш чіткому розумінню та сприйняттю динамічних процесів неологізації, що фіксуються останнім часом на рівні лексики. Цей процес свідчить про тісний зв'язок проблемної тематики з реаліями сьогодення та нагальними потребами сучасного суспільства. Об'єктом розвідки виступають процеси неологізації лексичного складу англійської мови. Матеріалом дослідження обрано неологізми, які з'явилися в англійській мові за період останніх років ХХІ ст. Розглянуто теоретичні підходи до вивчення новотворів, визначено поняття «неологізм», проаналізовано семантичну специфіку та тематику англійськомовних новоутворень.

NEOLOGIZATION OF THE NEWEST ENGLISH VOCABULARY

Lebedieva A. V.

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of English Language and Methods of Teaching

Kherson State University

University str., 27, Kherson, Ukraine

orcid.org/0000-0003-4747-8530

panielya@gmail.com

Key words: *neologization processes, neologisms, functioning of neologisms, semantics of neologisms, thematics of neologisms.*

The article focuses on the metamorphoses that have been recorded in the lexical system of the English language in recent years, namely the processes of neologization and problems associated with the emergence of innovations in the English language at the latest stage of its development. Language, like any living organism, is constantly evolving and enriched by various linguistic means. The lexical system of language is the most mobile and flexible. Vocabulary changes dynamically and constantly with the development of the language society, reflecting current trends and changes in it. Today, the English language is undergoing various changes at all language levels, including lexical. At the level of vocabulary, transformations are felt most intensively, as the lexical system is constantly changing with the development of the language society, reflects current social trends and modifications of the language environment, enriched with new lexical items. The problems of neology are of great interest to modern linguists. Nominative processes and lexical changes occurring at the present stage are analyzed, the mechanisms of vocabulary neologization are studied, the main ways of replenishment of lexical structure of English are characterized, peculiarities of new word formation processes are distinguished, structural, semantic and functional specifics of neologisms are studied. The analysis of new lexical units and language processes related to their appearance and functioning is a topical issue in connection with the orientation of modern linguistics on the study of language development processes. A detailed study of neologisms contributes to a clearer understanding and perception of the dynamic processes of neologization, which have recently been fixed at the level of vocabulary. This process testifies to the close connection of the problem with the realities of today and the urgent needs of modern society. The object of intelligence are the processes of neologization of the lexical structure of the English language. The material of the study is selected neologisms that appeared in English during the last years of the 21st century. Theoretical approaches to the study of new words are considered, the concept of "neologism" is defined, the semantic specificity and thematics of English-language innovations are analyzed.

Сучасний світ швидко рухається і змінюється. Безумовно, усі ці зміни відображаються в мові.

Англійська мова безперервно розвивається, саме тому в ній постійно з'являються нові слова, що відзеркалюють сучасну дійсність, інтереси, спосіб життя, новітні технології, охоплюють соціальні проблеми та явища.

Неологічний бум останніх десятиріч відображений у публіцистиці, мовленні молоді, у засобах масової інформації, які особливо швидко реагують на зміни у суспільному житті та мові.

Процеси неологізації словникового складу здавна цікавили вчених-лінгвістів. Динамізм і відкритість, що є сутнісними ознаками лексичної системи будь-якої мови, завжди викликали науковий інтерес.

Вивченню й аналізу неологізмів присвячено багато робіт, у яких неологізми висвітлюються з різних сторін й аспектів. У сучасному мовознавстві вивчення нових слів розвивається у таких напрямках: досліджується статус новотворів у мові та їх типологія; вирішуються проблеми тлумачення

терміна «неологізм» тощо. Дослідженню лексичних новоутворень присвячено праці Н. Арутюнової, Р. Будагова, Г. Винокура, В. Гака, О. Потєбні, Ю. Сорокіна, Л. Щерби та ін., проте лавиноподібний характер процесу неологізації англійської мови на початку сторіччя зумовлює актуалізацію проблем, пов'язаних з аналізом мовних інновацій, і привертає пильну увагу науковців.

На сучасному етапі глибоке й всебічне вивчення неологізмів і мовних процесів, пов'язаних із їхнім утворенням і функціонуванням, є актуальною проблемою у зв'язку з орієнтацією сучасного мовознавства на дослідження різноманітних трансформацій у мові. Так, англійськомовні новоутворення є предметом аналізу багатьох сучасних дослідників [1–6 та ін.].

Специфіка об'єкта розвідок полягає в тому, що тема не вичерпує себе, а наукові роботи залишаються на часі, доповнюючи й уточнюючи феномен неологізму, але питання щодо особливостей семантики та функціонування новотворів сьогодні вивчено недостатньо, що зумовлює актуальність дослідження.

Мета статті – дослідити особливості семантики неологізмів, які функціонують в англійській мові на новітньому етапі її розвитку. Для досягнення поставленої мети у доробку визначено такі завдання: схарактеризувати поняття «неологізм», дослідити семантику новотворів, що функціонують у сучасній англійській мові.

Предметом дослідження виступають неологізми, які з'явилися в англійській мові в останні роки ХХІ ст. Об'єкт дослідження – процеси неологізації лексичної системи сучасної англійської мови.

Підходи лінгвістів до тлумачення терміна «неологізм» варіюються залежно від дослідницьких цілей. Сучасні мовознавці виділяють такі теоретичні підходи: стилістичний, денотативний, структурний, етимологічний, словниковий [6].

У рамках стилістичного підходу неологізм трактується як слово, новизна якого маркується його новим стилістичним уживанням (наприклад, слова, що переходять зі сленгу в повсякденне мовлення).

Денотативна теорія розглядає неологізми як слова, що з'являються для найменування нових предметів і понять й у такий спосіб набувають нових денотативних значень.

Структурний підхід визначає неологізми як слова, котрі мають абсолютно нову мовну й акустичну форму та структуру.

Згідно з етимологічним підходом неологізм розуміється як уже наявне в мові слово, що розвинуло нове значення.

Приблизники лексикографічного підходу до неологізму вкладають у це поняття незафіксованість нового слова у словниках [6].

Отже, неологізми – це нові слова, які позначають нові предмети та поняття, але ще не ввійшли в активний словниковий склад мови [1, с. 6].

Так, неологізм розглядаємо як слово або його окреме значення, вислів, що з'явилися в мові на сучасному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями, або ті, що були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора.

Неологізми одночасно можуть виконувати декілька функцій:

– науково-пізнавальну (новотвори слугують засобом для позначення нових понять і явищ);

– стилістичну, або функцію забарвлення (неологізми справляють ефект незвичайності та новизни для сприйняття членами мовного колективу) [2; 3].

Поповнення словникового складу новими словами здійснюється, як відомо, різними шляхами. Збагачення вокабуляру сучасної англійської мови відбувається шляхом словотвору, семантичної деривації та запозичення. Спостереження за неологізмами останнього десятиріччя свідчать про те, що розвиток лексичної системи англійської мови, а саме створення нових слів відбувається за рахунок власних ресурсів.

У ході дослідження було вивчено семантику лексичних інновацій, які функціонують в англійській мові в останні роки ХХІ ст., проаналізовано фактичний матеріал і виокремлено *неологізми на позначення людини*: *afterclap* 'людина, яка все ще плескає в долоні, коли всі вже зупинилися'; *all-nighter* 'студент під час сесії'; *aporkalypse* (*pork* і *apocalypse*) 'надмірно недовірлива людина, котра піддавалася паніці під час спалахів свинячого грипу'; *bacontarian* 'людина, що позиціонує себе як вегетаріанець, але інколи дозволяє собі вживати в їжу м'ясо (бекон)'; *grey gapper* 'людина на пенсії, яка вирішила змінити звичний спосіб життя і вирушила подорожувати на тривалий час'; *cellfish* 'людина, яка продовжує розмовляти по мобільному телефону та не звертає увагу на те, що це дратує оточуючих'; *chickenatarian* 'людина, котра не їсть іншого м'яса, крім курятини'; *errorist* 'людина, яка постійно робить помилки'; *extrovert* 'людина, що надає перевагу відправленню повідомлення або переписці будь-якій іншій формі спілкування, зокрема спілкуванню по телефону або зустрічі'; *job talker* 'людина, яка не може говорити ні про що, окрім своєї роботи'; *makeupaholic* 'дівчина, котра має одержимість щодо придбання косметичних засобів'; *mooch* 'людина, яка полюбить отримувати все задурно'; *mouse potato* 'людина, котра все своє дозвілля проводить за комп'ютером'; *newbie* 'людина, яка є новачком у професії або в якійсь іншій сфері (наприклад, новий користувач в онлайн-нових іграх)'; *rando* 'незнайомиць, що поводить дивно або підозріло'; *scratchy sweater* 'людина, яка дуже дратує'; *wasband* 'колишній чоловік' та ін.

Неологізми на позначення суспільних явищ, певних предметів і понять: *alcorop* ‘слабоалкогольний напій’; *banter* ‘дружня бесіда, у якій люди жартують одне над одним’; *barbie dream* ‘ідеалізація когось або чогось, що властива наївній дівчині; «рожева мрія»’; *bedgasm* ‘почуття щастя та задоволення, що відчуває людина, яка, нарешті, дісталася до дивана або ліжка після важкого дня’; *beerboarding* ‘вивідування секретів колег і партнерів шляхом їх споювання’; *bitcoin* ‘цифрова валюта, інтернет-валюта’; *bro hug* ‘дружні обійми двох чоловіків’; *bucket list* ‘список справ, які навряд чи будуть реалізовані’; *buzzword* ‘слово, яке є популярним у вузькому колі, у певній сфері діяльності’; *chairobe* ‘випадок, коли стілець стає і вішалкою, і шафою, таким чином втрачаючи свою первісну функцію’; *destnesia* ‘амнезія після прибуття в пункт призначення, коли, наприклад, людина приходиться на кухню і не може згадати, навщо взагалі сюди прийшла’; *dude food* ‘їжа, яка, ймовірно, більше підходить чоловікам, «чоловіча їжа»’; *hardwired* ‘невикорінний’; *to hate-watch* ‘дивитися телевізійну програму, яка не подобається, з метою покритикувати її або пожартувати над нею’; *heine* ‘свинячий грип (H1N1 – формула свинячого грипу)’; *hot mess* ‘«катастрофа» (про людину або річ)’; *f-bomb* ‘нецензурна лайка (to drop an f-bomb)’; *sexting* ‘відправлення текстових повідомлень сексуального змісту, секстинг’; *to binge-watch* ‘дивитися телесеріали «запоєм», тобто одну серію за іншою’; *to crowdfund* ‘пожертвувати гроші на підтримку чийсь діяльності’; *dudevorce (dude і divorce)* ‘«розлучення у форматі дружби», коли двоє друзів офіційно більше не друзі’; *floordrobe* ‘купа речей, що зберігається на підлозі’; *to mansplain* ‘ситуація, коли чоловік пояснює щось жінці так, ніби він знає більше тільки тому, що він чоловік’; *meh* ‘нудний і нецікавий’; *nonversation (non і conversation)* ‘розмова, яка не має ніякого сенсу’; *nothing burger* ‘щось безглузде і беззмістовне, «ніщо»’; *skinny love* ‘ситуація, коли дві людини кохають одне одного, але соромляться в цьому зізнатися’; *photobomb* ‘влізти в кадр’; *sick* ‘щось хороше, відмінне, чудове’ або ‘класний, кльовий’; *spin* ‘пред’явлення інформації з наміром маніпулювати думкою глядачів або читачів, медійний глянець, медійні маніпуляції’ (*spin doctor* ‘майстер медійних маніпуляцій’, *spin merchant* ‘фахівець по роботі із громадськістю та ЗМІ’); *tanorexia* ‘непереборне бажання мати засмаглу шкіру’; *totes* або *totally* ‘абсолютно, повністю’; *to vape* ‘вдихати та видихати пари електронної сигарети’ та ін.

Неологізми на позначення комп’ютерних технологій, сучасних пристроїв і соціальних мереж: *antisocial networking* ‘бездумне збільшення кількості друзів у соціальних мережах’;

child supervision ‘явище, коли діти, які добре знаються на сучасних «гаджетах», допомагають батькам у їх використанні’; *cyberloafing* ‘ситуація, коли співробітники в офісі використовують робочий інтернет у власних цілях’; *to fakebook* ‘додати у список друзів у Фейсбуці людину, котра не дуже подобається’; *feleb (facebook celebrity)* ‘людина, яка є добре відомою у Фейсбуці’; *Interweb* ‘Інтернет’; *life password* ‘один пароль на всі випадки життя’; *Li-Fi* ‘ситуація, коли начебто зловив безкоштовний вай-фай, підключився до нього, але перед входом у мережу Інтернет все одно необхідно зареєструватися’; *to mistext* ‘помилково відправити текстове повідомлення не тій людині’; *net forget* ‘ситуація, коли людина заходить у мережу Інтернет і забуває, що хотіла знайти’; *password fatigue* ‘стрес або почуття незадоволеності, викликане необхідністю запам’ятовувати безліч різних паролів’; *to retweet* ‘поділитися повідомленням у Твіттері з кимось’; *shoefie* ‘селфі власного взуття’; *textpectation* ‘очікування відповіді на своє повідомлення та здогадування, що там буде’; *webify* ‘створення блогу, порталу, форуму або сторінки у Вікіпедії для розповсюдження інформації’; *zuckerversary* ‘річниця дружби у Фейсбуці’ і т. д.

Отже, лексика через свою мобільність швидко реагує на зміни, що відбуваються в суспільстві, вона трансформується та відбиває новітні досягнення в усіх сферах людської діяльності. Нові слова з’являються в мові для позначення нових предметів, понять, явищ або слова, які вже існують, набувають нових значень. Екстралінгвальні чинники зумовлюють утворення нових слів із метою мовної економії, експресії або новизни. Новотвори посилюють прагматичну спрямованість мовлення та вплив на адресата.

Лексична система сучасної англійської мови є динамічною системою, яка постійно перебуває у процесі розвитку та зміни. Динамічність її передусім проявляється в тому, що приток нових слів триває постійно. Поповнення вокабуляру сучасної англійської мови майже повністю відбувається за рахунок внутрішніх ресурсів.

Питання появи у словниковому складі англійської мови нових слів постають у сучасних дослідженнях досить актуально. Вивчення змін у лексичній системі англійської мови новітнього часу надає можливість визначити тенденції, закономірності її розвитку, еволюцію системи мови загалом.

Дотепер у вивченні неологізмів зроблено вже чимало для формування і поглиблення загальної концепції, однак ціла низка питань досі адекватно не вирішена. До їх числа належить уточнення статусу неологізмів, визначення факторів, що зумовлюють їхню появу, розгляд їхніх функцій у мові та мовленні, оцінка їхньої ролі в поповненні лексичного складу мови.

Неологізм розглядаємо як слово, значення слова або словосполучення, які з'являються в мові. Неологізмом слово залишається доти, поки мовці відчують його новизну.

У дослідженні було проаналізовано семантику нових слів, котрі функціонують в англійській мові на сучасному етапі. Аналіз корпусу лексики свідчить про те, що більшість неологізмів утворюють такі основні групи: неологізми на позначення людини; неологізми, які позначають суспільні явища, певні предмети та поняття; неологізми на позначення комп'ютерних технологій, сучасних пристроїв і соціальних мереж.

Новотвори, що відбивають реалії сьогодення, активно проникають у мовлення молоді та різноманітні дискурси. Це свідчить про те, що мова стрімко реагує на соціальні явища, які відбуваються в суспільстві, та сучасне життя. Сукупність трансформацій загальномовного й індивідуально-авторського лексиконів призводить до динамічних змін і формування мови соціуму.

Процеси неологізації у лексичному складі сучасної англійської мови та пошук нових лексем зумовлені передусім лакунарністю тих чи інших понять і явищ. Механізми, які продукують нові слова, мають специфічну природу та використовуються членами мовного колективу як стратегії уникнення комунікативних труднощів.

Динамічність процесів неологізації словникового складу сучасної англійської мови створює передумови для подальших наукових розвідок. Перспективним лишається дослідження новітніх трансформацій у лексичній системі сучасної англійської мови, зокрема аналіз структурно-семантичних типів неологізмів, встановлення тенденцій номінативних процесів, виявлення синонімічних засобів створення мовних одиниць і їх зіставлення, активність, продуктивність одних і непродуктивність, пасивність інших засобів, порівняльне вивчення лексичних інновацій у різних мовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. Москва : Высшая школа, 1989. 126 с.
2. Зацний Ю.А. Развитие словникового складу сучасної англійської мови : монографія. Запоріжжя : Запорізький державний університет, 1998. 431 с.
3. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке : монографія. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
4. Crystal D. Words, Words, Words. Oxford : Oxford University Press, 2007. 224 p.
5. Kerremans Daphné. A Web of New Words: A Corpus-Based Study of the Conventionalization Process of English Neologisms. English Corpus Linguistics. Peter Lang, 2015. 278 p.
6. Rets I. Teaching Neologisms in English as a Foreign Language Classroom : International Con-

- ference on Teaching and Learning English as an Additional Language. GlobELT 2016, 14–17 April 2016, Antalya, Turkey. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 2016. № 232. P. 813–820.
7. English Oxford Living Dictionaries. URL: <https://en.oxforddictionaries.com> (дата звернення 10.03.2021).
8. Great Examples of Modern-Day Neologisms. URL: <https://www.vappingo.com/word-blog/great-examples-of-neologisms/> (дата звернення: 12.12.2020).
9. Macmillan Dictionary. URL: <http://www.macmillandictionary.com> (дата звернення: 18.01.2021).
10. The Early 21st Century's Words and Expressions Existing in the English Language but not in Dictionaries. URL: <http://www.twirpx.com/file/257501/> (дата звернення: 13.02.2021).
11. Urban Dictionary. URL: <http://www.urbandictionary.com> (дата звернення 11.03.2021).
12. Word Spy. URL: <http://www.wordspy.com> (дата звернення 26.02.2021).

REFERENCES

1. Zabortkina, V.I. (1989) New vocabulary of Modern English [Novaia leksika sovremennogo angliiskogo yazyka]. Moscow : Vysshiaia shkola, 358 p.
2. Zatsnyi, Yu.A. (1998) Modern English vocabulary development [Rozvytok slovnykovoho skladu suchasnoi anhliiskoi movy]. Monograph : Zaporizhzhia National University, 431 p.
3. Selivanova, O.O. (2012) World of consciousness in language [Svit svidomosti v movi]. Monograph : Cherkasy: Yu. Chabanenko, 448 p.
4. Crystal, D. (2007) Words, Words, Words. Oxford : Oxford University Press, 224 p.
5. Kerremans, D. (2015) A Web of New Words: A Corpus-Based Study of the Conventionalization Process of English Neologisms. English Corpus Linguistics. Peter Lang, 278 p.
6. Rets, I. (2016) Teaching Neologisms in English as a Foreign Language Classroom : International Conference on Teaching and Learning English as an Additional Language. GlobELT 2016, 14–17 April 2016, Antalya, Turkey. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*. No 232. P. 813–820.
7. English Oxford Living Dictionaries. Retrieved from: <https://en.oxforddictionaries.com> (дата звернення 10.03.2021).
8. Great Examples of Modern-Day Neologisms. Retrieved from: <https://www.vappingo.com/word-blog/great-examples-of-neologisms>.
9. Macmillan Dictionary. Retrieved from <http://www.macmillandictionary.com>.
10. The Early 21st Century's Words and Expressions Existing in the English Language but not in Dictionaries. Retrieved from <http://www.twirpx.com/file/257501>.
11. Urban Dictionary. Retrieved from <http://www.urbandictionary.com>.
12. Word Spy. Retrieved from: <http://www.wordspy.com>.